

**รายงานผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพ
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37**

เกียรติศักดิ์ สุทธิหลวง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 จากการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37

โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (questionnaire) จากประชากร จำนวน 364 คน ประกอบด้วย ประกอบด้วย (1) นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 164 คน (นักเรียนทุกคน) (2) ครู จำนวน 22 คน (ไม่นับรวมครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมโครงการ จำนวน 4 คน) (3) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 153 คน (มีบุตรหลานเรียนอยู่มากกว่า 1 คน และไม่นับรวมผู้ปกครองที่เป็นผู้แทนผู้ปกครองในคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน) และ (4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ไม่นับรวมตัวแทนครูและผู้บริหาร จำนวน 2 คน)

ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านบริบท ได้คะแนน 8.61 (2) ด้านปัจจัยนำเข้า ได้คะแนน 13.20 (3) ด้านกระบวนการ ได้คะแนน 22.15 และ (4) ด้านผลผลิต ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้คะแนน 17.56 ทักษะอาชีพของนักเรียน ได้คะแนน 19.37 ความพึงพอใจของนักเรียน ได้คะแนน 2.50 ความพึงพอใจของครู ได้คะแนน 2.49 ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ได้คะแนน 2.49 และความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้คะแนน 2.49 สรุปได้ว่าผ่านเกณฑ์การประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัด

คำสำคัญ: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง; คุณลักษณะอันพึงประสงค์; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37

Project Evaluation Report of Desirable Character Development and Philosophy Occupational Skills Development Project According to the Sufficiency Economy of Students at Huaima Wittayakom School, Secondary Educational Service Area Office 37

Kiattisak Sudthaluang¹

Abstract

The purpose of this research is to assess the context of factors of production, process and products of desirable character development and philosophy occupational skills development project according to the sufficiency economy of students at Huaima Wittayakom School, Secondary Educational Service Area Office 37 from the development of desirable characteristics and vocational skills of learners According to the philosophy of the sufficiency economy And the satisfaction of those involved with sufficiency economy of students at Huaima Wittayakom School, Secondary Educational Service Area Office 37

By using quantitative research methods, data collection by questionnaire from the population of 364 people consisting of (1) 164 students studying in grade 1-6 (all students) (2) 22 teachers (excluding teachers responsible for project activities 4 persons) (3) 153 students' parents (having more than 1 child and not including 1 parent who is a representative on the Basic Education Board) and (4) 7 Board of Directors of the Basic Education (excluding 2 teachers and administrators)

The results found that the assessment of the context of factors of production, process and products of desirable character development and philosophy occupational skills development project according to the sufficiency economy of students at Huaima Wittayakom School, Secondary Educational Service Area Office 37, including 4 aspects, was at the high level in all aspects, consisting of (1) contextual, score 8.61, (2) input factor, scored 13.20, (3) process, scored 22.15, and (4) In terms of productivity, it was found that students 'desirable characteristics were 17.56, students' career skills were 19.37, students' satisfaction were 2.50, teachers' satisfaction were 2.49. Parents should have scored 2.49, and the satisfaction of Board of Directors of the Basic Education scored 2.49 conclude that pass the evaluation criteria to assess each measure.

Keywords: Sufficiency Economy; Desirable Character; Secondary Educational Service Area Office 37

Type of Article: Research Article

¹Director, Huaima Wittayakom School, Secondary Educational Service Area Office 37

80 Moo 11, Huaima, Mueang Phrae, Phrae, 540000 Thailand, Email: peedoy_12@hotmail.co.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักปรัชญาและแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ได้ทรงพระราชทานให้กับปวงชนชาวไทยในวโรกาสต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต การปฏิบัติตนของทุกฝ่ายและประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ นอกจากนี้ ยังได้ทรงเน้นย้ำถึงคำว่า “พอเพียง” ว่าหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควรต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน โดยมีเงื่อนไขพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดความพอเพียงคือ จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง รวมไปถึงการเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรอบรู้ที่เหมาะสมและดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุล และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนับเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทยซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประชาชนทุกระดับ ทั้งระดับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรและระดับประเทศได้ (Office of the National Economic and Social Development Board, 2007, p. 4)

“The Twelfth Nation Economic and Social Development Plan (2007-2021)” (2016) มีกรอบแนวคิดและหลักการวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม และการพัฒนายึดหลักสมดุล ยั่งยืน ส่วนวิสัยทัศน์ในแผนพัฒนาฉบับที่ 12 ยึดวิสัยทัศน์ระยะยาวในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน “ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ “คนไทยมีลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดีมี ความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียงและมีความเป็นไทย และได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เพื่อปรับเปลี่ยนให้คนในสังคมไทยมีค่านิยมตามมาตรฐานที่ดีทางสังคม และเตรียมคนให้มีทักษะการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21

สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการได้เชื่อมโยงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ. ศ. 2560-2564) กับภารกิจด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) บริบทที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจ และสังคม จากการปฏิวัติดิจิทัล (digital revolution) การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรม 4.0 (the fourth industrial Revolution) ทำให้หุ่นยนต์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่กำลังคนที่ไร้ฝีมือ และทักษะต่ำ ทำให้ทิศทางการผลิตและพัฒนาากำลังคนของประเทศทั่วโลก ได้ตั้งเป้าหมายให้ประชากรมีทักษะ สมรรถนะ และความเฉพาะทางในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับยุค 4.0 รัฐบาลไทยจึงกำหนดนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศไทยสู่ Thailand 4.0 ส่งผลด้านการจัดการศึกษาต้องผลิตและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้วยองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (science) เทคโนโลยี (technology) วิศวกรรมศาสตร์ (engineering) คณิตศาสตร์ (mathematics) ที่มีความเชื่อมโยงกันในโลกของความเป็นจริง (STEM education) และคุณลักษณะหรือทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 RS + 8 CS + 2 LS ได้แก่ Reading (อ่านออก) Writing (เขียนได้) Arithmetic (คิดเลขเป็น) Critical Thinking and Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Collaboration

Teamwork and leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Cross Cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Communication Information and Media literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ) Computing and Media literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Self-reliance (ทักษะอาชีพและการเรียนรู้) Compassion (ความมีเมตตา กรุณา คุณธรรม จริยธรรม และตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ) Learning Skill (ทักษะการเรียนรู้) และ Leadership (ทักษะด้านภาวะผู้นำ)

นอกจากนี้ Ministry of Education (2007a, pp. 1-5) ยังได้กำหนดให้ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในระดับปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรมเป็นการดำเนินการตามกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันจริง สามารถพึ่งตนเองได้และเป็นวิถีชีวิตที่มั่นคงยั่งยืนสืบไป (Matjarat, 2007, p. 10) อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดกระจายอยู่ทั่วประเทศ ตระหนักเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด ปฏิบัติการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้กำหนดเป็นจุดเน้นที่สำคัญ โดยกำหนดในกลยุทธ์ที่ 2 ปฏิบัติคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา ซึ่งมีระบบการกำกับติดตามการดำเนินงานระบุชัดเจนในคำรับรองการปฏิบัติราชการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ก็ได้นำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาขยายผลสู่การปฏิบัติทั้งในระดับเขตพื้นที่และระดับสถานศึกษาในสังกัดให้เป็นรูปธรรมเพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของความเป็นไทยให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

โรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยทางโรงเรียน มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้น้อมนำมาใช้ในโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 ทั้งนี้ ทางโรงเรียนได้กำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่เน้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งปรากฏในพันธกิจของโรงเรียนที่ว่า “พัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม จึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กนักเรียนได้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีทักษะอาชีพตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดทำโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 และกำหนดโครงการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นมา เพื่อเตรียมคุณภาพความพร้อมของนักเรียนเพื่อเข้าสู่โลกของงานและการมีงานทำ และส่งเสริมนักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจและสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ตลอดจนช่วยนักเรียนวางแผนการศึกษาต่อเพื่อประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในสถานประกอบการ และตลาดแรงงานในอนาคต ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ตระหนักใน

คุณค่าอาชีพว่าอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตรวมทั้งสถานการณ์การทำงาน และทิศทางการพัฒนาตนเองเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในวันข้างหน้าได้ ผู้ประเมินจึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 เพื่อให้ทราบข้อมูลการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน และได้ข้อมูลของโครงการที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37
3. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 จากการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการประเมินโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 มีขอบเขตเนื้อหาการประเมินจากการประยุกต์การประเมินตามตัวแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam (2003) ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ประเมินประเด็นบริบท (Context--C) ของโครงการ (2) ประเมินประเด็นปัจจัยนำเข้า (Input--I) ของโครงการ (3) ประเมินประเด็นกระบวนการ (Process--P) ของโครงการ และ (4) ประเมินประเด็นผลผลิต (Product--P) ของโครงการ

ขอบเขตด้านประชากร การประเมินโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ในครั้งนี้ศึกษาจากประชากร จำนวน 364 คน ประกอบด้วย

1. นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 จำนวน 164 คน
2. ครู จำนวน 22 คน (ไม่นับรวมครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมโครงการ จำนวน 4 คน)
3. ผู้ปกครอง จำนวน 153 คน (มีบุตรหลานเรียนอยู่มากกว่า 1 คน และไม่นับรวมผู้ปกครองที่เป็นผู้แทนผู้ปกครองในคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน)
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ไม่นับรวมตัวแทนครูและผู้บริหาร จำนวน 2 คน)

ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการประเมินโครงการ ระยะเวลาดำเนินงานและระยะเวลาการประเมินตามโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ปีการศึกษา 2561 สามารถแบ่งได้ 3 ขั้นตอน 4 ระยะ ตามขอบข่ายการประเมิน ดังนี้

1. **ขั้นก่อนดำเนินการ** โดยดำเนินกิจกรรมการประเมิน ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินบริบทของโครงการ (context evaluation) ระหว่างวันที่ 15-29 ธันวาคม พ.ศ. 2560 โดยประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ และความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ของโครงการ

ระยะที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ (input evaluation) ระหว่างวันที่ 8-11 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 โดยประเมินก่อนดำเนินโครงการในด้านบุคลากร สถานที่ งบประมาณ และสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37

2. **ระหว่างดำเนินการ** โดยดำเนินกิจกรรมการประเมิน ดังนี้

ระยะที่ 3 การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (process evaluation) ระหว่างวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2561 เป็นการวางแผน การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยกิจกรรมการพัฒนา 4 ฐาน ดังนี้ ฐานปลูกผักปลอดสารพิษ ฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าหม้อห้อม ฐานน้ำดื่มสมุนไพร และฐาน ข้าวกล้องงอกไร้สารเคมีติดตาม การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานโครงการ

3. **ขั้นหลังดำเนินการ** โดยดำเนินกิจกรรมการประเมิน ดังนี้

ระยะที่ 4 การประเมินผลผลิตของโครงการ (product evaluation) ระหว่างวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2562 เป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่แสดงให้เห็นถึงเป็นผู้ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การมีความรู้ และการมีคุณธรรม

(2) ทักษะอาชีพ 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแสวงหาความรู้ และทักษะการจัดการ

(3) ความพึงพอใจของของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม ที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ตามรอยพ่อ)
2. เป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาเพื่อดำเนินโครงการเป็นระยะ ตลอดจนทั้งเป็นสารสนเทศในการตัดสินใจดำเนินโครงการต่อไป

3. สถานศึกษาต่าง ๆสามารถนำผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ไปปรับใช้ในสถานศึกษาของตนเองได้

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระสมเด็จฯพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ได้พระราชทาน พระราชดำรัสเกี่ยวกับการพออยู่พอกิน ซึ่งเป็นเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ในปี พ.ศ. 2517 ในขณะนั้น เศรษฐกิจของไทยกำลังเฟื่องฟู เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ได้รับความสนใจจากทางราชการและประชาชนเท่าที่ควร ในกลางปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงินอย่างรุนแรง ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยรับสั่งมีข้อความตอนหนึ่งว่า “การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญที่เราพออยู่พอกินและมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมี พอกิน” และ “คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย” จากพระราชดำรัสในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ทำให้ทางราชการ ธุรกิจเอกชน และประชาชนมีความสนใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2540 ได้มีหลายหน่วยงานน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป (Thespsitha, 2007, p. 14)

แนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “National Education Act B.E. 2542” (1999) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้ง ความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับ ตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการ ประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยผสมผสานความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาและให้ สถานศึกษาวัดประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตาม ความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ ดังนี้ (1) มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ สถานการณ์ในสังคม และ สิ่งแวดล้อม เห็นประโยชน์ ความสำคัญในการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อ พัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (2) มีความรู้ และ ทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง มีศักยภาพ และทางเลือกในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข รู้รัก สามัคคี ไม่เบียดเบียน แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใช้พื้นที่ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน สืบสานวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา และภูมิใจในความเป็นไทย และ (3) ปฏิบัติตน และดำเนินชีวิตตามหลัก

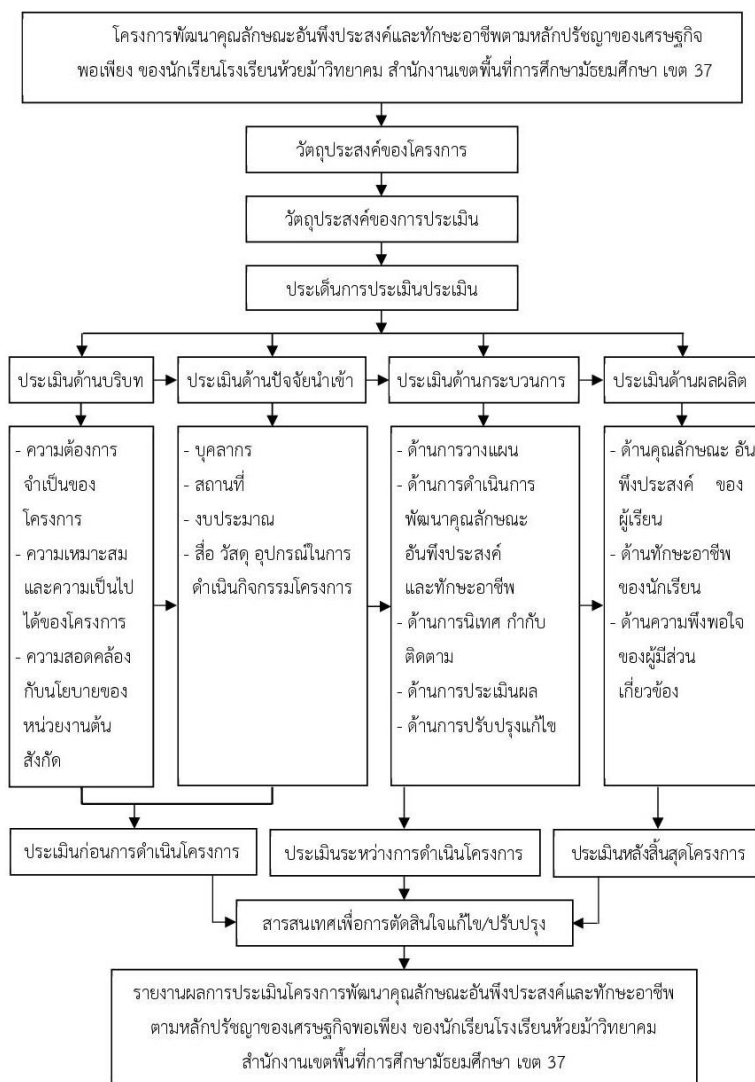
ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักประมาณ ตนเอง รู้จักศักยภาพของตนเอง ใช้ชีวิตบนพื้นฐานความเป็นจริงอย่างเป็นเหตุเป็นผล ดำเนินชีวิตโดย การใช้สติปัญญา ความรอบรู้ ความรอบคอบ ไม่ประมาท มีคุณธรรมเป็นพื้นฐานของจิตใจ รู้จักผิด ชอบ ชั่วดี ไม่ทำความชั่ว สิ่งสมความดี มีวินัย และความรับผิดชอบ (Ministry of Education, 2007b)

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะอาชีพของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะอาชีพเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย (1) ทักษะกระบวนการทำงาน หมายถึง การลงมือทำงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้นการฝึกฝนวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้งานได้สำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์งาน การวางแผนในการทำงาน การลงมือทำงาน และการประเมินผลการทำงาน (2) ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา มีขั้นตอน ดังนี้ สังเกต วิเคราะห์ สร้างทางเลือก และประเมินทางเลือก (3) ทักษะการทำงานร่วมกัน หมายถึง การทำงานร่วมกับผู้อื่นให้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีความสุข และปราศจากความขัดแย้ง มีหลักการดังนี้ รู้จักบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม มีทักษะในการฟัง พูด แสดงความคิดเห็น และอภิปรายในกลุ่ม มีคุณธรรมในการทำงานร่วมกัน สรุปผลโดยการทำรายงาน และนำเสนอรายงาน (4) ทักษะทักษะการแสวงหาความรู้ คือ การค้นคว้าหาความรู้และสามารถสร้างความรู้ใหม่เพิ่มเติมได้อาจจะมาจากการคิด การศึกษา การทดลอง การค้นคว้า หรือปฏิบัติด้วยตนเองทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสามารถฝึกฝนได้จากการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ กำหนดปัญหาในการสืบค้นข้อมูลความรู้ การวางแผนในการสืบค้นข้อมูลความรู้ การดำเนินการสืบค้นข้อมูลความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้น และการสรุปผลจากการสืบค้นความรู้และจดบันทึกจัดเก็บ (5) ทักษะการจัดการ หมายถึง ความสามารถของบุคคลหนึ่งที่สามารถจัดจ้ดระบบงานและระบบคนให้ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ การประเมินโครงการ มีองค์ประกอบ 3 ประการที่เป็นหัวใจของการประเมิน คือ (1) การวัด (measurement) เป็นกระบวนการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมไปตรวจสอบข้อมูลจากโครงการให้ได้ค่าเป็นตัวเลขและปริมาณออกมา (2) เกณฑ์ (criteria) เป็นมาตรฐานที่ใช้เปรียบเทียบเพื่อตัดสินสรุปคุณค่าของโครงการจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เกณฑ์สมบูรณ์ (absolute criteria) เป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการโดยเปรียบเทียบกับมาตรฐาน เกณฑ์สัมพัทธ์หรือ (relative criteria) เป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการโดยเปรียบเทียบกับโครงการอื่น เกณฑ์พัฒนา (growth criteria) เป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการโดยเปรียบเทียบกับสภาพเดิมของโครงการ และ (3) การตัดสินใจ (decision) เป็นการชี้ขาดหรือสรุปผล โดยเปรียบเทียบผลการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนด (Inyai, 2010, pp. 85-86)

วิธีการประเมินโครงการโดยทั่วไปวิธีการประเมินโครงการมี 2 วิธี คือ (1) การประเมินด้วยวิธีการวิจัย (evaluation research) คือการใช้ระเบียบวิธีวิจัยในการประเมินผล ทำให้การประเมินมีหลักเกณฑ์เป็นระบบที่น่าเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น แต่อาจใช้ทรัพยากรแรงงานและงบประมาณมาก อีกทั้งการดำเนินงานก็ต้องใช้ระยะเวลานาน และ (2) การประเมินผลด้วยระบบวิเคราะห์ (analytical evaluation) คือการประเมินผลโดยการวิเคราะห์ทรัพยากรนำเข้าหรือปัจจัยการผลิต (input) กระบวนการผลิต (process) และผลผลิต (product) การประเมินระบบนี้นำเอาหลักการวิจัยมาดัดแปลงให้ง่ายเพื่อไม่ให้เสียเวลาเสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าแรงงานมากเกินไป จึงทำให้การเก็บข้อมูลไม่ละเอียดเท่ากับการประเมินผลด้วยการวิจัย แต่ถึงอย่างไรก็ได้ตัวบ่งชี้เพียงพอสำหรับการพัฒนาถึงสภาพที่แท้จริงได้ (Phithiyanuwat, 2006, p. 36)

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

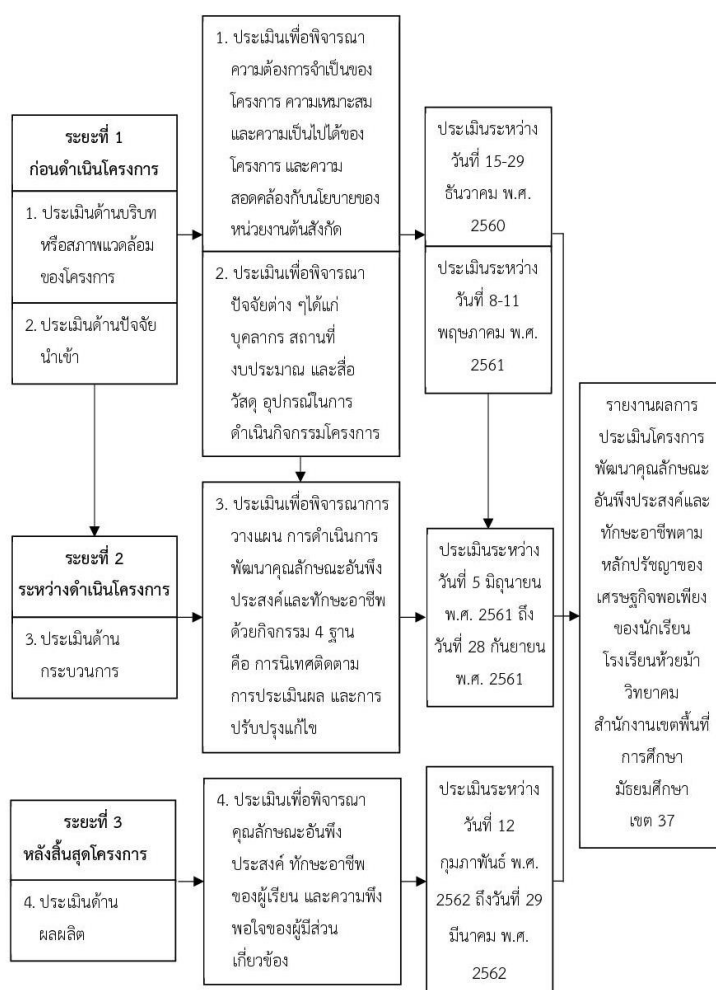
การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้รูปแบบจากการประยุกต์การประเมินตามตัวแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam (2003) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (questionnaire) จากประชากร จำนวน 364 คน ประกอบด้วย ประกอบด้วย (1) นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 164 คน (นักเรียนทุกคน) (2) ครู จำนวน 22 คน (ไม่นับรวมครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมโครงการ จำนวน 4 คน) (3) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 153 คน (มีบุตรหลานเรียนอยู่มากกว่า 1 คน และไม่นับรวมผู้ปกครองที่เป็นผู้แทนผู้ปกครองในคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน) และ (4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ไม่นับรวมตัวแทนครูและผู้บริหาร จำนวน 2 คน) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ขั้นตอน 4 ระยะ ตามขอบข่ายการประเมิน ดังนี้

1. ขั้นก่อนดำเนินการ ดำเนินกิจกรรมการประเมิน ดังนี้ (1) ระยะที่ 1 การประเมินบริบทของโครงการ (context evaluation) ระหว่างวันที่ 15-29 ธันวาคม พ.ศ. 2560 โดยประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของ

โครงการ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ และความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และ (2) ระยะที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ (input evaluation) ระหว่างวันที่ 8-11 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 โดยประเมินก่อนดำเนินโครงการ ในด้านบุคลากร สถานที่ งบประมาณ และสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37

2. ระหว่างดำเนินการ โดยดำเนินกิจกรรมการประเมิน ดังนี้ ระยะที่ 3 การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (process evaluation) ระหว่างวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2561 เป็นการวางแผนการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยกิจกรรมการพัฒนา 4 ฐาน ดังนี้ ฐานปลูกผักปลอดสารพิษ ฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าหม้อห้อม ฐานน้ำดื่มสมุนไพร และฐานข้าวกล้องงอกไร้มอด การนิเทศติดตาม การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข ในการดำเนินงานโครงการ

3. ขั้นหลังดำเนินการ โดยดำเนินกิจกรรมการประเมิน ดังนี้ (1) ระยะที่ 4 การประเมินผลผลิตของโครงการ (product evaluation) ระหว่างวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2562 เป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ภาพ 2 ขั้นตอนการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินด้านบริบทก่อนการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้คะแนน 8.61 ผ่านเกณฑ์การประเมินในภาพรวมและรายประเด็นผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัดที่ประเมิน ดังนี้ ความต้องการจำเป็นของโครงการ ได้คะแนน 2.57 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ โครงการ ได้คะแนน 3.44 ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ได้คะแนน 2.60

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้คะแนน 13.20 ผ่านเกณฑ์การประเมินในภาพรวมและรายประเด็นผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัดที่ประเมิน ดังนี้ ด้านบุคลากร ได้คะแนน 3.45 ด้านสถานที่ ได้คะแนน 3.57 ด้านงบประมาณ ได้คะแนน 2.63 และด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ได้คะแนน 3.55

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินการกิจกรรมของโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้คะแนน 22.15 ผ่านเกณฑ์การประเมินในภาพรวมและรายประเด็นผ่านเกณฑ์การประเมินทุกตัวชี้วัดที่ประเมิน ดังนี้ ด้านการวางแผน ได้คะแนน 1.75 ด้านการดำเนินงาน ได้คะแนน 13.28 ด้านการนิเทศติดตาม ได้คะแนน 1.76 ด้านการประเมินผล ได้คะแนน 1.78 และด้านการปรับปรุงแก้ไข ได้คะแนน 3.58

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 มีดังนี้

4.1 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ได้คะแนน 17.56 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.2 ด้านทักษะอาชีพของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนน 19.37 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 ด้านความพึงพอใจของนักเรียน โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนน 2.50 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.4 ด้านความพึงพอใจของครู โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนน 2.49 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5 ด้านความพึงพอใจของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนน 2.49 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.6 ด้านความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนน 2.49 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

การอภิปรายผล

1. จากผลการประเมินประเด็นบริบทของโครงการ พบว่า บริบทของโครงการโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดทุกตัวชี้วัด ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่าโครงการมีความพร้อมและสามารถดำเนินการได้ เนื่องจากโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการสามารถทำได้จริง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหน่วยงานต้นสังกัดในทุกระดับได้ให้ความสำคัญในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดไว้ในแผนและนโยบาย ตั้งแต่สำนักนายกรัฐมนตรี ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 .ศ.พ(2545-2549) (2559และต่อเนื่องมาจนถึงฉบับปัจจุบัน (ฉบับที่ 12) “The Twelfth Nation Economic and Social Development Plan (2007-2021)” (2016) และมีหลักการสำคัญ คือ การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 12 จะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ 5 ปี ที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 สอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของ Sirirat (2014) ศึกษาเรื่อง *The Evaluation of Benjavithi Created with the Saiyairak's Family Template the Learning Center Under Family Love Bonding Project, Ratchaburi* ผลการประเมินด้านบริบท (context) ในภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ในกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เห็นว่า วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของหน่วยงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และยังสอดคล้องกับ Boonkla (2016) ศึกษาเรื่อง *Project Evaluation of Economic Sufficiency of Nongplasiw School Under Chachoengsao Primary Education Service Area Office 2* ผลการประเมินเกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของหน่วยงานและต้นสังกัด สภาพความเป็นจริงความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน วิธีดำเนินการ สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการและการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2 จากผลการประเมินประเด็นปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานตามโครงการ พบว่า ปัจจัยนำเข้าในการดำเนินโครงการมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดทุกตัวชี้วัด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและความชัดเจนของนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ของโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม ส่งผลให้มีการเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ มีการประชุมชี้แจง ให้ความรู้กับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งมีการเตรียมความพร้อมของผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม และเตรียมความพร้อมฐานของแหล่งเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการ และได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ประกอบกับโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม มีความพร้อมในด้านปัจจัยนำเข้าในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ทั้งในด้านของบุคลากรที่มีความตระหนักรู้พร้อมที่จะดำเนินงานตามโครงการ สถานที่ที่มีความเหมาะสมในการดำเนินงาน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อีกทั้งโรงเรียนมีงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ จึงส่งผลให้ความพร้อมของปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานตามโครงการ ให้ประสบความสำเร็จมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Jongkong (2014) ศึกษาเรื่อง *Project Evaluation of Activities According to Sufficiency Economy Philosophy of Maesai Prasitsart School,*

Secondary Educational Service Area Office 36 พบว่า ผลประเมินโครงการกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ด้านปัจจัยนำเข้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. จากผลการประเมินประเด็นกระบวนการของโครงการพบว่า ประเด็นด้านกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดทุกตัวชี้วัด และมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละตัวชี้วัด เนื่องจากในการดำเนินโครงการมีการตั้งคณะกรรมการในการบริหารงาน และปฏิบัติงานอย่างชัดเจน จัดให้มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีการประชุมชี้แจงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนและหลังการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมนั้น ใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอ ดำเนินกิจกรรมตามแผนและขั้นตอนที่กำหนดไว้ในโครงการ และนักเรียนมีการพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุก ๆ ด้าน จากกิจกรรมทั้ง 4 ฐาน คือ ฐานปลูกผักปลอดสารพิษและฐานข้าวกล้อง ,ฐานน้ำดื่มสมุนไพร ,ฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าหม้อห้อม , อกไรมอด เพราะฉะนั้นนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในการดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 ฐานนี้ ทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ทุกประการ ซึ่งสอดคล้องกับ Chaowchan (2012) ศึกษาเรื่อง *The Systematic Evaluation of the Project Brings the Philosophy of the Sufficiency Economy into Practice in the School for Nongdangsamit School*. พบว่า ด้านกระบวนการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. จากผลการประเมินประเด็นผลผลิตของโครงการ พบว่า ผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ผู้ประเมินอภิปราย ดังต่อไปนี้

ด้านผลผลิตของโครงการ ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดทุกตัวชี้วัด และมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ตัวชี้วัด นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัดและทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดทุกตัวชี้วัด และมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด แต่ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดทุกตัวชี้วัด และมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด ในกิจกรรมทั้ง 4 ฐาน คือ ฐานปลูกผักปลอดสารพิษ ฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าหม้อห้อม ฐานน้ำดื่มสมุนไพร และฐานข้าวกล้องอกไรมอด ซึ่งกิจกรรมแต่ละฐานจะสอดแทรกแนวคิดแนวปฏิบัติตน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการส่งเสริมอาชีพ ทั้ง 4 ฐาน ซึ่งนักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการเรียนรู้ทั้ง 4 ฐานนี้ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ Ministry of Education (2007a) ที่กำหนดมาตรการในการดำเนินงานไว้ว่า ให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา พัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานทุกกลุ่มสาระ รวมทั้งการศึกษานอกโรงเรียนและอาชีวศึกษา พัฒนาการจัดการเรียนรู้และผลิตสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจให้กับนักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร หน่วยงานสถานศึกษา มี/ ความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาชีวิตขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับ

Meelod (2015) ศึกษาเรื่อง *Guidelines of Learning Resources Management to Develop the Professional Skills of the Students at Ban Parsakkai School* พบว่า สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน โรงเรียนบ้านป่าสักไก่อ ในภาพรวมและทุกด้าน ด้านทักษะการทำงาน ด้านการแก้ปัญหา ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านแสวงหาความรู้ และด้านการจัดการระบบงานและบุคลากรมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก (โดยด้านทักษะการทำงานมีเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านแสวงหาความรู้ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการแก้ปัญหา และด้านการจัดการระบบงานและบุคลากร ตามลำดับ

ด้านความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องมาจากความพร้อมของบริบทในด้านนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดทุกภาคส่วน ความชัดเจนของนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องของโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม รวมทั้งการชี้แจงทำความเข้าใจและการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทำให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมตามโครงการส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเห็นได้ชัด สอดคล้องกับ Leeka (2012) ศึกษาเรื่อง *Evaluation of the School Development Project in Accordance with the Philosophy of the SufficiencyE of Iyaranuson School, Narathiwat Primary Education Service Area Office 3* พบว่า ผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ผลผลิตเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโครงการโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก แต่หลังจากดำเนินกิจกรรมตามโครงการแล้วส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนหลังดำเนินงานตามโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านบริบทของโครงการควรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และการให้ความสำคัญกับการประชุมชี้แจงถึงความสำคัญ เหตุผลความจำเป็น และประโยชน์ของโครงการ ตลอดจนวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อจูงใจให้ผู้รับผิดชอบโครงการในแต่ละกิจกรรมและผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการมุ่งมั่นที่จะดำเนินงาน
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ประเด็นหรือตัวชี้วัดเกี่ยวกับสถานที่มีความเพียงพอและเหมาะสม ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรเพิ่มฐานกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมากกว่านี้ ซึ่งประเด็นดังกล่าวผู้ประเมินโครงการได้แจ้งให้ผู้รับผิดชอบโครงการทราบ เพื่อการตัดสินใจในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไข เตรียมความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ และควรนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาในโอกาสต่อไป
3. ด้านกระบวนการของโครงการ ควรหาแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยให้นักเรียน ครูผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีโอกาสในการให้ข้อเสนอแนะ วางแผน ดำเนินงาน การนิเทศติดตาม การประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของโครงการให้มากขึ้น เพื่อจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นและองค์กรเอกชนเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการให้ต่อเนื่อง ซึ่งประเด็นดังกล่าวผู้ประเมินโครงการได้แจ้งให้ผู้รับผิดชอบโครงการทราบ เพื่อการตัดสินใจ และปรับปรุงแก้ไข

References

- กมลนันท์ บุญกล้า. (2559). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550ก). แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550ข). ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554). กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- กัญญพิดา จงคง. (2557). การประเมินโครงการกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. สุราษฎร์ธานี: โรงเรียนเทศบาล 5 วสุนธราภิวัฒณ์.
- เชาว์ อินโย. (2553). การประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). (2559). ราชกิจจานุเบกษา, 133(115 ก), 1-224.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา, 116(74 ก), 1-23.
- พศรัตน์ มีลอด. (2558). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน โรงเรียนบ้านป่าสักไก่อ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มะรีเป็ง ลิ้มะ. (2555). การประเมินโครงการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนไอยราอนุสรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3. นราธิวาส: โรงเรียนไอยราอนุสรณ์.
- ศราวุธ เชาว์ชาญ. (2555). การประเมินเชิงระบบโครงการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนบ้านหนองแดงสหมิตร. มหาสารคาม: โรงเรียนบ้านหนองแดงสหมิตร.
- ศิริพร ศิริรัตน์. (2557). การประเมินโครงการเบญจวิถีนำทางสรรพสร้างครอบครัวต้นแบบสายใยรักของศูนย์การเรียนรู้โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนศึกษา), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมพร เทพลีธา. (2550). การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทของศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2549). รวมบทความทางการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- Boonkla, K. (2016). *Project evaluation of economic sufficiency of Nongplasiw School Under Chachoengsao Primary Education Service Area Office 2*. Master's Thesis of Education, Burapha University. [In Thai]

- Chaowchan, S. (2012). *The systematic evaluation of the project brings the philosophy of the sufficiency economy into practice in the school for Nongdangsahamit School*. Mahasarakham: Nongdangsahamit School. [In Thai]
- Inyai, C. (2010). *Project evaluation*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Jongkong, G. (2014). *Project evaluation of activities according to sufficiency economy philosophy of Maesai Prasitsart School, Secondary Educational Service Area Office 36*. Surat Thani: Thetsaban 5 School Wasuntharaphiwat. [In Thai]
- Leeka, M. (2012). *Evaluation of the school development project in accordance with the philosophy of the sufficiency economy of Iyaranuson School, Narathiwat Primary Education Service Area Office 3*. Narathiwat: Iyaranuson School. [In Thai]
- Matjarat, T. (2007). *Learning management according to the philosophy of sufficiency economy*. Bangkok: Tharnaksorn. [In Thai]
- Meelod, P. (2015). *Guidelines of learning resources management to develop the professional skills of the students at Ban Parsakkai School*. Master's Thesis of Education, Chiang Rai Rajabhat University. [In Thai]
- Ministry of Education. (2007a). *Guidelines for managing the sufficiency economy philosophy in schools*. Bangkok: Author. [In Thai]
- Ministry of Education. (2007b). *Strategy to drive sufficiency economy philosophy to school (2007-2011)*. Bangkok: Author. [In Thai]
- National Education Act B.E. 2542. (1999). *Government Gazette, 116(74 A)*, 1-23. [In Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2007). *Sufficiency economy philosophy*. Bangkok: Author. [In Thai]
- Phithiyanuwat, S. (2006). *Collection of official project evaluation articles (7th ed.)*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Sirirat, S. (2014). *The evaluation of Benjavithi created with the Saiyairak's family template the learning center under family love bonding project, Ratchaburi*. Master's Thesis of Education (Development Education), Silpakorn University. [In Thai]
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for evaluation. *International Handbook of Educational Evaluation, 9*, 31-62.
- Thepsitha, S. (2007). *Sufficiency economy, community and sufficiency economy concepts, sufficiency economy philosophy in the context of religion and culture*. Bangkok: Somchay Press. [In Thai]
- The Twelfth Nation Economic and Social Development Plan (2007-2021). (2016). *Government Gazette, 133(115 A)*, 1-224. [In Thai]